

termen te fors, aangezien duidelijk was dat de minister iets heel anders had bedoeld dan hij in zijn toespraak had gezegd. Daarom deden de leden verschillende suggesties om dit laatste in de tekst te verduidelijken. Uiteindelijk besloot De Jong in zijn definitieve tekst tot 'een grove blunder'.¹¹

De Jong spaarde ook minister-president Gerbrandy niet. Naar aanleiding van de kabinetsformatie van begin 1945 beschreef de auteur hoe Gerbrandy trachtte voor zijn nieuw te formeren kabinet na het vertrek van de socialistische ministers andere vertegenwoordigers van deze stroming te vinden. Hij benaderde diverse personen en bracht daarover aan de Vertrouwensmannen van de regering in bezet gebied een rapport uit dat naar het oordeel van De Jong in meerdere opzichten onvolledig en 'misleidend' was. Verdam tekende bezwaar aan tegen een tot twee maal toe herhalen van deze laatste term, maar De Jong hield vol dat dit gerechtvaardigd was:

- 6 'Ik meen dat ik hiermee niet te ver ben gegaan. Gerbrandy heeft in mijn leven veel betekend en ik ben mij ervan bewust dat ik een niet gering verwijt tot hem richt, maar ik meen dat voor dit verwijt reden is.' (Mi)

Na discussie met de begeleidingsgroep zegde de auteur toe het tweede 'misleidend' te vervangen door 'incorrect'. (vi)

Voorts vroeg Manning De Jong dieper in te gaan op een van de belangrijkste beslissingen van de Nederlandse regering in Londen: het uitroepen van de spoorwegstaking in september 1944. Hij vroeg De Jong hoe het zat met het besluit van de regering om de staking niet af te gelasten toen na enkele weken bleek dat de geallieerde opmars was blijven steken en stelde ook De Jongs oordeel ter discussie dat Seyss-Inquart geen enkele noodzaak had gehad om op de spoorwegstaking te reageren zoals hij had gedaan: met een embargo op de voedselaanvoer naar West-Nederland dat zes weken lang van kracht bleef:

- 6 'In de nu gekozen formuleringen rijst althans voor mij de vraag of je beide "partijen" op dezelfde wijze tracht te verstaan. Billijk je de Nederlandse regering niet iets te snel en wijs je het Duitse embargo-besluit niet al te vlug ("geen enkele noodzaak") van de hand?' (Mii)

De Jong kondigde aan op de eerste vraag in een later hoofdstuk terug te zullen komen.¹² Hij bleef inmiddels vinden dat Seyss-Inquart zonder enige noodzaak zo hard was opgetreden, aangezien de grote massa van de

¹¹ Deel 10A, 975 (934).

¹² Zie deel 10B, hoofdstuk 6, 'Illegaal Werk', 488-579 (428-555).